

שיעור

מסילת ישרים

על דרך הסוד

שנמסר מפי מורינו רה"י הרה"ג ר' אברהם יעקב פריצקי שליט"א

מאמר שלשה ועשרים

תבניות

יוצא לאור

לעילוי נשמת האשה הדגולה מרת אליז בת מזל ע"ה

לרפואת שני בת רינה

לעילוי נשמת ר' שלום סמיון בן יעקב ומרת זלמה בת פנחס

קונטרס זה יוצא לאור על ידי מכון "דעה את ה'" להוצאת ספרים ומאמרים על דרך "חכמת האמת", שעל ידי "ישיבת השער לה" ללימוד הנגלה והנסתר.

אֵיךְ תִּטְהַר מִחֲשַׁבְתֵּנוּ אִם לֹא נִשְׁתַּדֵּל לְנִקּוּתָהּ מִן הַמוֹמִין
שֶׁמִּטִּיל בָּהּ הַטֶּבַע הַגּוֹפְנִי? וְהַמְדוּת בְּלִם הַצְּרִיכוֹת כָּל כָּף
תִּקּוֹן וְהַיִּשְׁרָה, מִי יִישְׂרֵם וּמִי יִתְקַנֵּם, אִם לֹא נָשִׂים לֵב
עֲלֵיהֶם וְלֹא נִזְקֵק בְּדַבָּר דְּקָדוּק גָּדוֹל?

נעשה אדם

דע, שעם סיום בריאת הקב"ה את עולמו, הוא קרא לכל הברואים ואמר להם "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו" – "נעשה" – כולנו יחד. משמעות "יחד" זה – של כל הברואים שהתאחדו לעשיית האדם היא, שהאדם כולל את כל כוחות הבריאה.

ובאמת, מכיוון שבמאמר "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו" אף הקב"ה שיתף עצמו, הרי משמעות הדבר היא שעם זה שהאדם כולל את כל כוחות הבריאה, הרי באותו עניין הוא כולל אף את ה"צלם אלקים".

אם כן, ה"צלם" המושתת על "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו" כולל הן כוחות שלמעלה מהאדם בחשיבותן כגון מלאכים – עד לקב"ה, והן כוחות שלמטה ממנו כגון כל חלקי החי הצומח והדומם.

והנה, הדבר ברור, שמשמעות בריאת האדם בצלם של כל הנברא היא, שרצה הבורא שהאדם הוא שיהיה התוכן שלהם, ובאופן שהוא יהיה הכח המרכז את כל כוחות הבריאה. על בסיס זה, אם הוא ילך בדרך ישר, הרי שהוא סוחף אחריו את כל כוחות הבריאה למעשהו הנכון, ובמקביל אם ח"ו הוא נוטה מדרך הישר, הרי הוא מתקלקל ומקלקל העולם עמו.

והנה, אמת הדבר היא, שמכיוון שהבריאה בנוייה באופן שהיא רבדים רבדים דומם צומח חי מדבר וכו', הרי כך גם האדם – הכולל את כל כוחות הבריאה, בנוי רבדים רבדים.

אם כן, מכלל בחירת האדם היא, האם הוא יחיה ברובד הנמוך של עצמו – כבהמה, או ברובד העליון שלו – כמלאך.

תבניות

והנה, כשנתבונן נראה, שבסיס מבנה כל הרבדים – העליונים מהאדם והתחתונים ממנו, הוא בכעין "תבנית אחת". תבנית זו היא תבנית

ה"דמות אדם" שבמרכז כל הרבדים, ובאופן שהן גילוי של הקב"ה – שהוא הרובד העליון ביותר הוא בתבנית זו, הן כלל המלאכים פועלים לפי תבנית זו, הן האדם והן כל הדרגות שתחתיו – כולן "בנויות" ב"תבנית" זו.

אם כן, תבניות אלו הן כתבניות גלדי בצלים אחת בתוך השניה, כשהתבנית הפנימית ביותר היא תבנית גילוי הקב"ה, והתבנית החיצונה ביותר היא תבנית הדרגות הנמוכות יותר.

בכך מתברר יותר הדבר הנזכר – שבהיות האדם במרכז כלל התבניות ובהיותו כולל את כולם, הרי שנסינונו הוא בין להעלות את הנמוך ממנו ואף להתעלות הוא עצמו אל הרבדים הגבוהים ממנו, לבין הורדת כל הדרגות מטה.

והנה, באמת, מלבד שבכך ישנו מאבק בתוככי האדם בעצמו האם לעלות הוא את עצמו ולהעלות עמו את כל הרבדים או להורידם ח"ו, ישנו אף מאבק תמידי בין הכוחות שברבדים העליונים ובין הכוחות שברבדים התחתונים יותר, כשכל אחד מהן "מושך" את האדם לכיוונו.

כהמשך לכך, אין העלייה עלייה בעלמא ואין הירידה ירידה בעלמא, אלא ישנן דרכי התאמה שילוב ו"תושבת" בין הדרגות, באופן שיש התאמות או אי התאמות בין הדרגות, כשהכל תלוי באדם. בידו להוריד את האדם ועמו את כלל העולם להיותו כפי הדרגות התחתונות, או להעלותו ולהעלות את כל העולם אתו להיותו כפי הדרגות העליונות.

המצוות והעבירות

והנה, באופן כללי המצוות והמידות הטובות הן הן ה"מדרגות" לכיוון עלייה ובאופן שעל ידן יש הקבלה ו"תושבת" של האדם עם הרובד שלמעלה ממנו, ואילו העבירות ח"ו הן ה"מדרגות" לכיוון ירידה ובאופן שעל ידן יש הקבלה ו"תושבת" של האדם עם הרובד שלמטה ממנו.

אם כן, הרובד העליון מושך את האדם ל"תבנית" מתואמת שלמעלה ממנו, ואילו הרובד הנמוך מושך את האדם ל"תבנית" מתואמת שלמטה ממנו.

והנה, הדרך הנכונה ביותר להבין "איך זה עובד", היא פשוט להבין את הרבדים, ועל בסיס זה להבין איך המצוות מעלות ואיך העבירות מורידות, וכך גם איך "מידות" האדם מתאמות בין ה"מידות" – שהן כלי המידה של הרובד הנמוך ושל העליון יותר.

במקביל, אם לא נלמד את המבנים, הרי ההגיון אומר שאף שנדע את מעלת המצוות והמידות הטובות ואת חומר העבירות והמידות הרעות ח"ו, הרי קרוב הוא הדבר ש"ניפול" מרובד לרובד בלא שנשים לב לכך.

הדבר דומה לאדם שאומרים לו שיש כאן מדרגות – לעלייה או לירידה. הרי ברור הדבר שלא די בכך שהוא ידע שהן ישנן, אלא יש לו "ללמוד" ו"להבין" איך עולים ואיך יורדים בהן.

על כך אומר רבינו שה"טבע הגופני" שהוא הדרגה הנמוכה יותר "מושך" אותנו כלפי מטה ומטיל בנו מומין, ומשום כך חובתנו לשים לב לכך, שהרי אם לא כן "איך תטהר מן השבתנו אם לא נשתדל לנקותה מן המומין שמיטיל בה הטבע הגופני"?

על דרך זו הוא ממשיך ואומר "והמידות כלם הצריכות כל כך תקון והישרה" – כש"תיקון והישרה" אלו "מתאמים" בין הרובד העליון והתחתון, הרי "מי יישרם ומי יתקנם" – להתאמה בין הרבדים ובין התבניות, "אם לא נשים לב עליהם ולא נדקדק בדבר דקדוק גדול"?

עניי שמיא ורוכב על חמור

דע, שאמת הדבר היא, שדבר זה נכון הן באופן פרטי – לכל אדם, והן באופן כללי – במבט רחב על כלל הבריאה.

הנה, חז"ל שואלים סתירה בין הפסוקים – מהי דרך ביאת המשיח. מצד אחד כתיב (דניאל ז) "וַאֲרֹו עִם עֲנַנֵי שָׁמַיָא כָּבַר אֲנֹשׁ אֶתֶּה" לומר שהוא יבוא עם ענני השמים – בגבהם הגבוה, ומצד שני כתיב (זכריה ט) "עֲנִי וְרִכֵּב עַל חֲמוֹר" – כפי המקום הנמוך. על כך הם מיישבים, שאם זכו – "עִם עֲנַנֵי שָׁמַיָא", לא זכו – "עֲנִי וְרִכֵּב עַל חֲמוֹר".

ובאמת הדברים תמוהים, שהרי המפרשים פירשו ש"עני ורוכב על חמור" מסמל על הענווה של המשיח, ואם כן יש להבין מדוע דרך זו היא ב"לא זכו"?

עוד תמוה, שהרי גם אברהם ומשה רכבו על חמור לקידום ולגאולת ישראל ומבואר בדברי רבותינו שחמורו זה הוא חמורו של משיח. על כך יש להקשות, וכי הם היו בדרך של "לא זכו"?

ביאור הדבר הוא, שכפי הנזכר יש בעולם "רבדים". עניינו של המשיח הוא להביא לכך שהעולם יונהג על ידי הרובד הגבוה יותר, וישלוט על הרובד הנמוך יותר. אם כן, אמת הדבר היא ששני המצבים "וַאֲרֹו עִם עֲנַנֵי שָׁמַיָא כָּבַר אֲנֹשׁ אֶתֶּה" שפירושו של דבר הוא שהמשיח יינק את כוחותיו מהרובד העליון וכך גם "עֲנִי וְרִכֵּב עַל חֲמוֹר" שפירושו של דבר הוא שהמשיח ינהג על גבי הרובד התחתון מוכרחים. כל הנידון שכביכול ישנה סתירה בין הפסוקים – הוא מהו עיקר המבט על ביאת המשיח, האם התחברותנו אנו – לענני שמיא שהם שינהיגונו, או רכיבתנו והנהגתנו את החומר.

העולה מהדברים הוא, שראוי הוא הדבר שניתן את מבטינו לראות מהו מיקומנו, מה הן המדרגות העולות מרובד לרובד וכך גם מה הן הזירודות מרובד לרובד, הן במישור האישי שלנו, והן במישור הכללי של קידום הבריאה לייעודה.

ובמילים אחרות: מהי דרכנו אנו לקידום העולם, האם בדרך של "וַאֲרֹו עִם עֲנַנֵי שָׁמַיָא כָּבַר אֲנֹשׁ אֶתֶּה", או בדרך של "עֲנִי וְרִכֵּב עַל חֲמוֹר".

להלן שיעורי הישיבה הפתוחים לזמן חורף:

נושא השיעור	יום	שעה	מקום	משך השיעור	נמסר על ידי	אפשרויות קליטה
"דרך עץ החיים" לרמח"ל	א' - ו'	לאחר תפילת ותניקין	ביהכ"נ הגר"א למטה	כס דק' 10	רה"י	קול הלשון, טל' הישיבה
ספר"צ בעיין	א' - ה'	21.30-22.30	ביהכ"נ הגר"א למטה	שעה	רה"י	קול הלשון, טל' הישיבה
פרשת השבוע	ה'	15.00	ביהכ"נ הגר"א למטה	חצי שעה - שעה	רה"י	קול הלשון, טל' הישיבה
שערי אורה	ו'	10.00	ביהכ"נ הגר"א למטה	שעה	רה"י	קול הלשון, טל' הישיבה
מסילת ישרים על דרך הסוד	שב"ק	15.30	ביהכ"נ הגר"א למטה	שעה	רה"י	
שערי אורה	שב"ק	9.30	ביכ"נ מאור ישראל רח' החלוצים 2 פינת זבוטנסקי. פרדס כ"ץ	שעה	הרב אליהו כהן שליט"א	
יסוד הבריאה	מוצ"ש	22.45	רבי עקיבא 42 ביתר	45 דק'	הרב אלכסנדר חייט	
יסוד הבריאה	שלישי	20.15	קהל תורת חסד (אלטע יסוד) 567 Lawrence Avenue, Toronto	45 דק'	הרב מאיר יהושע שליט"א	
יסוד הבריאה	ליל שישי	8.30	ביכ"נ זכות אבות רמת שרת	45 דק'	הרב יעקב טויט שליט"א	
שערי אורה	יום שני	22.15	ביכ"נ המרכזי רח' אב"א אחימאיר 18 נוה יעקב	שעה	הרב אהרן חרר שליט"א	

בהמשך, עם היכנס שעון החורף, יהיו שינויים קלים בזמני השיעורים.

שיעורי הישיבה נשמעים בטל' הישיבה 02-5606201, ב"קול הלשון" בקו ישיר לשיעורי הרב 0732951392, ואף ניתנים לצפייה באתר קול הלשון. בזמני השיעור, ניתן להשתתף בשיעורים אלו גם באופן חי בתוך השיעור, דרך קו הישיבה, ודרך הקו של קול הלשון. תרומות ניתן להעביר גם ב"נדרים פלוס", על שם "ישיבת השער להשם".

לפנייה בכל ענייני הישיבה, לרכישת ספרי ראש הישיבה, ניתן לפנות לטל' הישיבה 02-5606201, או לטל' 0504169427 או למייל yeshiva@hashaar.com

לשאלות בלימוד ישירות לראש הישיבה ניתן לפנות לטל' 0527126035 בין השעות 20.45-21.15 או למייל roshyeshiva@hashaar.com